

ממצאים נבחרים - דף לתקשורת

15.12.2024

מגמות ברצון לרילוקיישן 2024:

מבט השוואתי בין החברה היהודית לחברה הערבית בישראל

סבטלנה צ'אצ'אשווילי-בולוטין¹, קארין אמית², נונה קושנירוביץ'³ ורית תלמי-כהן⁴

מחקר עדכני ומקיף שערך צוות החוקרות [מהמכון להגירה ושילוב חברתי](#) במרכז האקדמי רופין ד"ר סבטלנה צ'אצ'אשווילי-בולוטין, פרופ' קארין אמית, פרופ' נונה קושנירוביץ' וד"ר רית תלמי-כהן מהקריה האקדמית אונו, בחן את ההבדלים בין החברה היהודית לחברה הערבית ברצון להעתיק את מקום המגורים ממדינת ישראל בקרב הציבור.

המחקר התבסס על **מדד העלייה והרילוקיישן 2024** של המכון להגירה ושילוב חברתי, מדד שנתי שבבנה לראשונה בשנת 2022 על ידי צוות החוקרות. המדד כולל סדרת מדדי משנה שמציגים את הלכי הרוח של הציבור הישראלי ביחס לעלייה ולעולים המגיעים לישראל מכל רחבי העולם. מדד העלייה 2024 לא רק מושווה למדדים משנים קודמות (2022 ו-2023), אלא גם בוחן את עמדות הציבור במהלך שנת המלחמה בנושאים של עלייה, רילוקיישן, מהגרי עבודה, זהות והתנדבות.

בין החודשים אוקטובר לדצמבר 2024 נערך סקר בקרב 632 משיבות ומשיבים בגילאי 25–65, אשר היוו מדגם מייצג של הציבור הישראלי. מתוכם 500 שהשתייכו לחברה היהודית ו-132 מהחברה הערבית. הסקר בוצע על ידי חברת IPANEL.

מסמך זה מציג ממצאים מרכזיים על הלכי הרוח של החברה הישראלית ביחס להגירה מישראל ("רילוקיישן"), ממבט השוואתי בין החברה היהודית לחברה הערבית.

¹ ליצירת קשר ולפרטים נוספים ניתן לפנות אל ד"ר סבטלנה צ'אצ'אשווילי-בולוטין, ראש המכון להגירה ושילוב חברתי, svetach@ruppin.ac.il

² פרופ' קארין אמית, דיקאנית הפקולטה לניהול וכלכלה וחוקרת במכון, המרכז האקדמי רופין.

³ פרופ' נונה קושנירוביץ', ראשת רשות המחקר של המרכז האקדמי רופין וחוקרת במכון.

⁴ ד"ר רית תלמי-כהן, הקריה האקדמית אונו, יו"ר האגודה האנתרופולוגית הישראלית וחוקרת במכון.

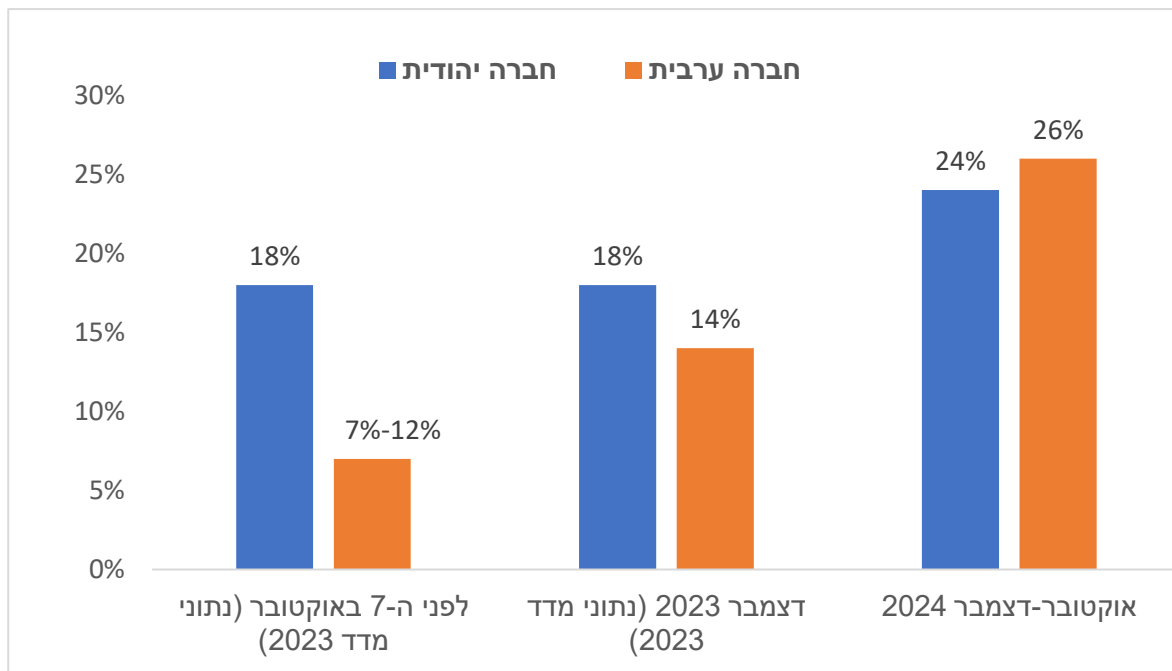
ממצאי הסקר המרכזיים באשר להגירה מישראל (רילוקיישן)

- **רצון להגירה מישראל** - כפי שעולה מהתרשים, קיימות מגמות שונות ברצון לרילוקיישן (הגירה מישראל) בין החברה היהודית לחברה הערבית.

בקרב **החברה היהודית**, בחודשים הראשונים למלחמה לא נרשמה עלייה ברצון לרילוקיישן (כ-18%), אולם שנה לאחר פרוץ המלחמה חלה עלייה משמעותית לרמה של כ-24%.

לעומת זאת, בקרב **החברה הערבית** נרשמה עלייה משמעותית יותר ברצון לרילוקיישן לאורך התקופה. בעוד שלפני ה-7 באוקטובר 2023 שיעורי הרצון להגירה בקרב החברה הערבית היו נמוכים בהשוואה לאלה שבחברה היהודית, הרי שבסוף שנת 2024 נרשמה עלייה של יותר מפי שניים, עד לרמה של 26%, שהייתה גבוהה אף יותר משיעור הרצון לרילוקיישן בחברה היהודית (24%).

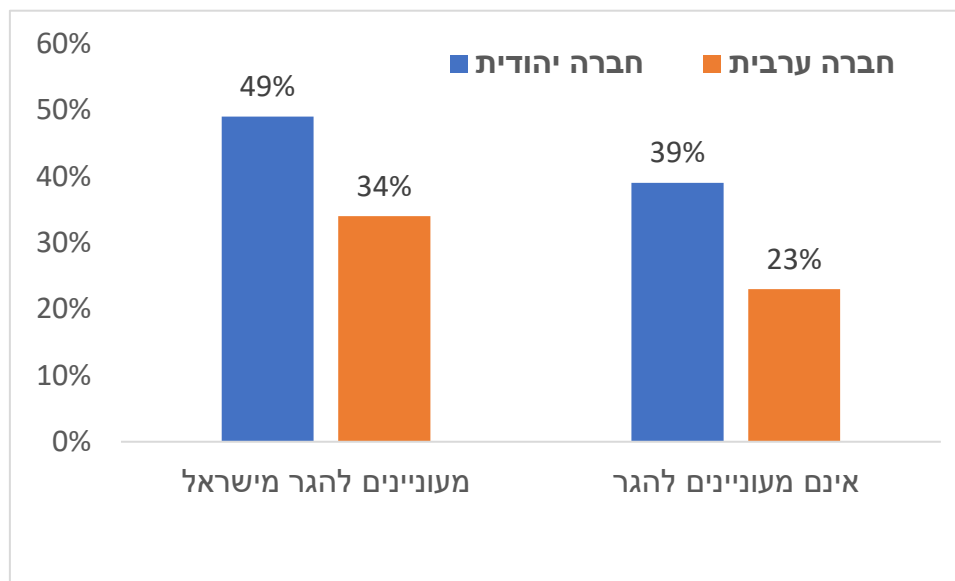
האם שקלת להעתיק את מקום מגוריך ממדינת ישראל למדינה אחרת לתהופה ממושכת?

- **רמת השכלה –** מהנתונים עולה כי הן בחברה היהודית והן בחברה הערבית, המשיבים המעוניינים להגר מישראל בשנת 2024 הם בעלי רמת השכלה גבוהה יותר בהשוואה לאלו שאינם מעוניינים בכך.

שיעור בעלי תואר אקדמי

בחברה היהודית, שיעור בעלי ההשכלה האקדמית בקרב המעוניינים להגר מישראל עומד על כ-49%, לעומת 39% בלבד בקרב אלו שאינם מעוניינים להגר. **בחברה הערבית** ניכר פער דומה, כאשר 34% מהמעוניינים להגר הם בעלי השכלה אקדמית, לעומת 23% בלבד בקרב אלו שאינם מעוניינים בכך.

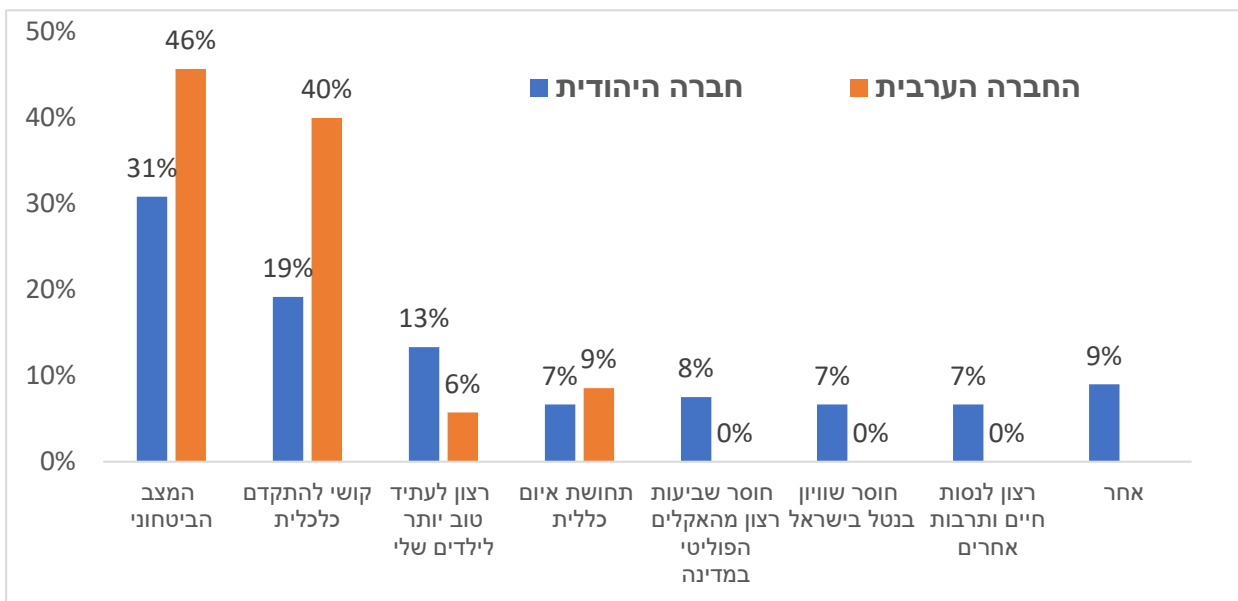

- **מחשבות על עזיבת ישראל** - מחשבות על עזיבת ישראל – הסיבות המרכזיות שבגללן אנשים שוקלים להגר מישראל נוגעות בעיקר **למצב הביטחוני והכלכלי בארץ**.

מהנתונים עולה כי כ-46% מהחברה הערבית וכ-31% מהחברה היהודית ציינו את המצב הביטחוני כסיבה העיקרית לרצונם להגר. בנוסף, כ-40% מהחברה הערבית וכ-19% מהחברה היהודית ציינו את הקושי להתקדם מבחינה כלכלית כסיבה משמעותית לעזיבה.

תחושת איום כללית בלטה גם היא בקרב שתי הקבוצות, עם 9% מהחברה היהודית וכ-7% מהחברה הערבית שהביעו תחושת אי-ביטחון כאחת מהסיבות לרצונם לעזוב. בנוסף, הרצון לעתיד טוב יותר עבורם ועבור משפחותיהם עלה כסיבה חשובה, כאשר 13% מהחברה היהודית וכ-6% מהחברה הערבית הדגישו זאת.

מחשבות על עזיבה – סיבות עיקריות

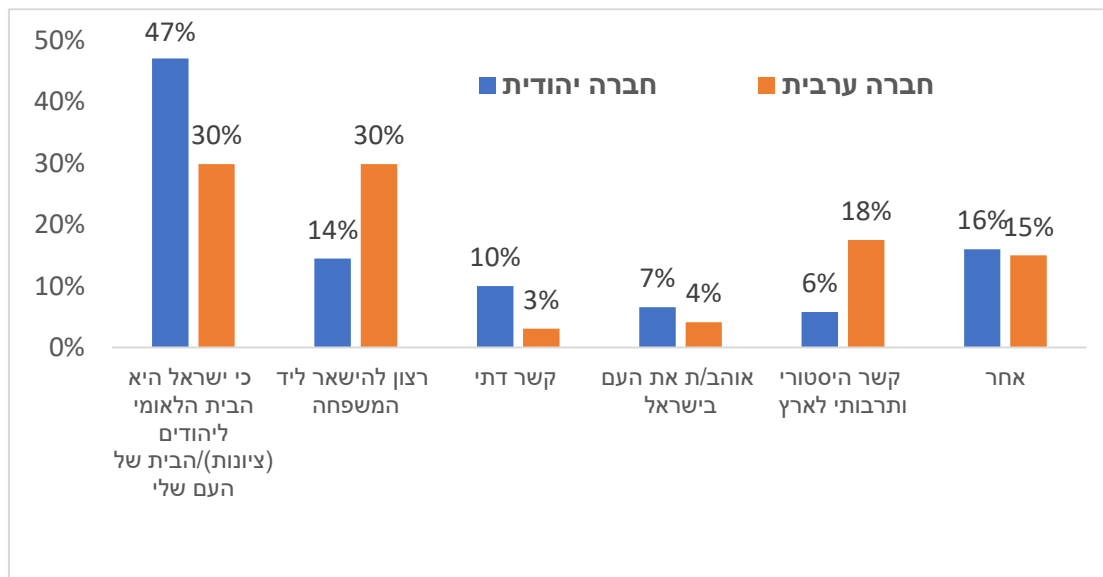

- **מחשבות על הישוארות בישראל** - ממצאי הסקר בקרב הציבור הישראלי שאינו שוקל להגר מישראל מצביעים על מספר סיבות מרכזיות להישוארות בארץ.

בקרב החברה היהודית, הסיבה העיקרית להישוארות היא תפיסת ישראל כבית הלאומי של העם היהודי וקשר היסטורי ותרבותי לארץ (53%). **בקרב החברה הערבית**, הסיבה המרכזית היא תפיסת ישראל כ"בית של העם שלי" וקשר היסטורי ותרבותי לארץ (60%).

בנוסף, בשתי הקבוצות בולט הרצון להישאר קרוב למשפחה כגורם משמעותי בהחלטה להישאר בישראל, עם 15% בקרב החברה היהודית ו-30% בקרב החברה הערבית שמציינים זאת כסיבה עיקרית.

מחשבות על הישוארות בישראל – סיבות עיקריות

לסיכום: ממצאי הסקר מצביעים על עלייה משמעותית ברצון להגר מישראל בקרב הציבור הישראלי בגילאי 25-65, בעיקר בקרב החברה הערבית. הנתונים מראים כי האוכלוסייה המעוניינת להגר מישראל היא בעלת הון אנושי גבוה יותר באופן משמעותי בהשוואה לאלו הבוחרים להישאר בארץ.

מצב זה עשוי להוביל להעמקת הפערים הסוציו-אקונומיים בין החברה היהודית לחברה הערבית, אם רצון ההגירה יתממש. החברה הערבית צפויה להיפגע במיוחד מהמגמה הזו בשל אובדן כוח אדם משכיל ואיכותי, שעשוי להשפיע על התפתחות הכלכלית והחברתית.

כפי שעלה מהממצאים, הסיבות המרכזיות לרצון להגר, הן בקרב החברה היהודית והן בקרב החברה הערבית, קשורות בעיקר למצב הביטחוני והכלכלי בישראל, המשפיעים באופן משמעותי על תחושת הביטחון האישי ועל היציבות הכלכלית של התושבים.

המרכז האקדמי רופין
Ruppin Academic Center

המכון להגירה ושילוב חברתי

מחקר מדיניות שטח

THE INSTITUTE FOR IMMIGRATION AND
SOCIAL INTEGRATION

השפעה שר ממש!

 EMAIL: HAGIRA@RUPPIN.AC.IL